

Een schelling van Jan I van Brabant in Maldegem

Andy Dobbelaere en Rombout Nijssen

In het februari-nummer van ons tijdschrift werd een *long cross penny* van de Engelse koning Henry III besproken. Daarbij werd opgemerkt dat vorsten op het Europese vasteland, en met name in de Nederlanden, na verloop van tijd het Engelse voorbeeld volgden en zwaardere zilveren munten naar het model van de *long cross penny* gingen maken. In maart 2022 werd in Maldegem een exemplaar gevonden van een schelling van hertog Jan I van Brabant (1268-1294). Kort nadat hij op de facebookpagina van Metaaldetectie Vlaanderen gepubliceerd was, werd hij gedetermineerd door Paul Callewaert en Hendrik Debacker.

Deze munt weegt 1,34 gram en heeft een diameter van 18 mm.

De afbeelding op de voorzijde is niet goed gecentreerd, waardoor een deel van de legende niet op de munt staat. Centraal staat een schild met een klimmende leeuw. Daarrond staat de legende. Als je boven het schild begint te lezen, staat er +XBRA BANCI Rond de legende staat een deel van een parelcirkel. Meer volledige exemplaren van deze munt leren ons dat de volledige legende + D VXBRA BANCI E luidt: *hertog van Brabant*.

Op de keerzijde staat het kruis dat zo typisch is voor de Engelse *long cross*. De armen van het kruis lopen tot aan de parelrand, die de bedoelde rand van de munt aangeeft. De armen van het kruis bestaan telkens uit twee lijnen, die uitlopen in twee bolletjes. Tussen de armen van het kruis staat in elk kwartier een letter:

W A L T, waarmee de muntmeester die verantwoordelijk was voor het slaan van deze munt aangeduid wordt. Een parellijn scheidt deze letters van de buitenste legende: + I . D / EIG / RAT / IA + : *I. Dei gratia*. Samen met de legende op de andere zijde geeft dat *I. Dei gratia dux Brabancie of J[an] bij de gratie Gods hertog van Brabant*. De munt is afgezoomd met een parelrand, die aan een kant fel afgesleten is.

Deze munt is een licht afwijkende variant van de munt die in de literatuur bekend staat als Vanhoudt G 160, De Witte 241 of L. De Coster¹ 165. Anders dan bij deze standaardmunten staat op dit exemplaar geen kruisje tussen de I en de D op de keerzijde, maar een punt. Aangenomen wordt dat deze munt na 1277 in Antwerpen of in Brussel geslagen werd.

¹L. De Coster en A.J. Everaerts, *Atlas contenant toutes les monnaies du Brabant, frappées depuis l'an 1000 jusqu'en 1506*, Brussel, 1888, nr. 165; A. De Witte, *Histoire monétaire des comtes de Louvain, ducs de Brabant*